

ПРОГНОЗУВАННЯ НТП НА РІЗНИХ СТАДІЯХ ЙОГО РОЗВИТКУ*Запорізька державна інженерна академія, кафедра ІТЕББ*

Планування інноваційної діяльності є актуальною проблемою сьогодення з огляду на її визначальну роль у забезпеченні функціонування та стабільного розвитку. Науково-технічний прогрес являє собою взаємопов'язане поступальний [розвиток науки](#) і техніки, яка виявляється у постійному впливі наукових відкриттів і винаходів на рівні техніки і технології, а так само на застосування нових приладів та обладнання. Він впливає на [перетворення](#) і розвиток засобів праці і на взаємовідносини людей у [процесі](#) виробництва. У результаті НТП відбувається розвиток і вдосконалення всіх елементів продуктивних сил: засобів і предметів праці, робочої сили, технології, організації та управління виробництвом.

Проблемою займалися такі вчені як: Ю.Г.Лисенко, Є.В.Мних, А.В.Матвійчук, О.О.Недосекина, О.Д.Шарапова, В.К.Галіцина, Н.Є.Єгорова та інші.

У світовій практиці в процесі розробки прогнозів розвитку науки і техніки застосовуються як інтуїтивні, так і формалізовані методи. Вітчизняна та зарубіжна практика налічує близько 150 різних методів розробки прогнозу, але на практиці найбільше поширення одержали наступні методи: методи екстраполяції; методи експертних оцінок; методи моделювання.

При розробці приватних науково-технічних прогнозів як об'єкти прогнозування можуть виступати різні напрямки НТП, а також основні стадії інноваційного циклу. Перспективні (на 5-10 років) та річні приватні науково-технічні прогнози відіграють важливу роль у державному регулюванні НТП. Вони можуть розроблятися на всіх рівнях управління (народне господарство країни, республіка, край, область, міжгалузевий комплекс, галузь, підприємство). Державні цільові науково-технічні програми розробляються за найважливіших проблем і найбільш перспективних напрямків науки і техніки, що мають загальнодержавне значення і міжгалузевий характер. Ці програми спрямовані на створення нових поколінь техніки і базових технологій і розробляються на строк до 10-15 років, який охоплює весь інноваційний цикл нововведень.

Науково-технічний прогрес протікає в рамках інноваційного циклу, тобто процесу створення, освоєння, використання і старіння нововведень. Інноваційний цикл складається з ряду стадій: фундаментальні та пошукові дослідження; прикладні дослідження; техніко-економічні розробки; дослідне виробництво; підготовка виробництва; серійне виробництво; експлуатація та старіння нововведень. В загальнодержавному прогнозі науково-технічного розвитку містяться: техніко-економічна оцінка найважливіших досягнень вітчизняної та світової науки і техніки; висновки про використанні науково-технічних досягнень у народному господарстві; визначення пріоритетних напрямків НТП і першочергових міжгалузевих науково-технічних завдань; варіанти шляхів і засобів вирішення цих завдань; оцінка соціально-економічних наслідків НТП. Представлені в прогнозі напрямки носять глобальний характер в рамках довгострокової стратегії науково-технічного розвитку країни.

Представлені в прогнозі напрямки носять глобальний характер в рамках довгострокової стратегії науково-технічного розвитку країни. Науково-технічний прогрес є потужним засобом швидкого зростання економіки, вирішення багатьох соціальних завдань.